

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 16 au 20 juillet 2023

Souguia n°100

בס"ד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Qui construira le troisième Beit Hamikdash ?

Cette semaine, nous étudierons les avis concernant la construction du troisième Beit Hamikdash, bimhéra béyaménou. Les sources dans le Midrash et la Guemarra puis dans les Poskim, ont l'air de se contredire : selon certaines ce sera aux hommes de reconstruire, selon d'autres il sera construit par Hachem directement.

Nous trouvons essentiellement trois propositions de réponses : le Maharam Chik, le Maharil Diskin et le Aroukh laner.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאת מתורתך.

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

Programme du dimanche

L'étude cette semaine est dédiée Léilouy Nishmat

Nicole Adassa Messaouda bat Sarah et Lisa bat Sultanan

1er avis : construction par Hachem directement

לולב הגזול פרק שלישי סוכה מא.

הכא נמי דמי שביעית: **מתני'** (ב) בראשונה היה לולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום אחד משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש ושיהא יום הנף כולו אסור: **גמ'** (א) מנא לן דעבדינן זכר למקדש [...]

מכלל דבעיא דרישה: ושיהא יום הנף: מ"ט מהרה יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו בהאיר מזרח השתא נמי ניכול ואינהו לא ידעי דאשתקד דלא הוה בית המקדש האיר מזרח התיר השתא דאיכא בית המקדש עומר מתיר דאיבני אימת אילימא דאיבני בשיתסר הרי התיר האיר מזרח אלא דאיבני בחמיסר מחצות היום ולהלן תשתרי דהא תנן ה"ה הרחוקים מותרין מחצות היום ולהלן לפי שאין ב"ד מתעצלים בו לא צריכא דאיבני בליליא אי נמי סמוך לשקיעת החמה (אמר) רב נחמן

דבר שיש עליו אורה: **מתני'** במקדש שבעה. כדדרשין בת"כ (א) מושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים (ויקרא כג) ולא בגזולין ז' ימים: **במדינה**. צירושלים שאף הוא בגזולים: ושיהא יום הנף. של עומר דהיינו ט"ז בניסן כולו אסור בחדש ובעוד המקדש קיים משקרב העומר היו אוכלין חדש 13 ביום כדכתיב (שם) עד הביאכם וכשחרב הצית מותר מן התורה משהאיר המזרח כדאמר במנחות (דף טז. סה.) כתוב אחד אומר עד עכס היום הזה דהיינו האיר המזרח וכתוב אחד אומר עד הביאכם הא כלל זומן דאיכא עומר עד הביאכם וזומן דליכא עומר עד עכס

ואסר רבן יוחנן בן זכאי עליהם כל היום כדמפרש טעמא בגמרא: **גמ'** מהרה יבנה בית המקדש. ויחזור דבר לאיסורו דהשתא קרינא ציה עד הביאכם ואי הווי נהיגי בחורבנו לאכול בהאיר מזרח כדין תורה אחיא למיכל נמי בצניינו ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו כו': דאיבני אימת. הך חששא דחיישינן למהרה יבנה אימת תגמור המלכה דאיכא למיחש לאיסור חדש כל היום דאכטריך לרבן יוחנן בן זכאי למיסר השתא כל היום משום סירכא דההוא יומא: אי נימא דאיבני צשיסר. שלא נבנה עד יום ט"ז עכמו:

הרי הסיר האיר המזרח. וספיר קאכלי דהואיל דהאיר המזרח ואין מקדש בניו אשתרי ליה בחדש: אלא דאיבני צחמיסר. או קודם לכן דכי מטא שיתסר לא התיר האיר המזרח שהרי המקדש בניו הלכך אכלי איסורא וגזר ריב"ז השתא משום ההוא יומא: מחצות היום ולהלן נשפרי. השתא דאי נמי אכלי ההוא יומא מחצות היום ולהלן כסירכא דמעיקרא נכלי וליכא איסורא דודאי קרב העומר: דסגן. צמסכת מנחות (טז.) הרחוקים. מירושלים לא היו רואין ולא היו שומעין שעת הקרבת העומר: מוסרין. בחדש: מחצות היום ולהלן. לפי שידועים שאין צ"ד מתעצלים צו מלהקריבו קודם חצות: לא צריכא דאיבני צליליא. כלומר לשמא יבנה צליליא חייש ולא יהו פנויים לקצור העומר עד סמוך ליום ויש טורח הרבה צעומר שהיו מייבשין אותו (א) צבצב של קלאים וצוברין אותו שיוצו מימיו וטוחנין אותו צרחים של גרוסות ומניפין אותו צ"ג נפה צגסה צדקה כדאמרינן התם חה שלא יוכלו להתעסק צו מתחילת לילה לא יספיקו להקריבו למחר קודם חצות: אי נמי. דאיבני צחמיסר סמוך לשקיעת החמה והיא היא. ואי קשיא דצלילה אינו נבנה דקי"ל צצצועות (דף טו.) דאין צנין צית המקדש צלילה דכתיב וציום הקים ולא צחמיסר שהוא י"ט דקי"ל צצצועות (טז.) דאין צנין צ"ה דוחה י"ט ה"מ צנין הצנוי צידי אדם אצל מקדש העמיד שאנו מנפין צנוי ומשוכלל הוא יגלה ויצא משמים שנא' (שמות טו) מקדש ה' כוננו ידוך: צשיטת ר' יהודה. אותה שיטה שהיה ר' יהודה שהיה מתלמידי תלמידיו דורש אחריו דרש גם הוא צימיו:

תוספות מסכת סוכה דף מא עמוד א

אי נמי סמוך לשקיעת החמה דחמיסר - שלא יוכלו להתעסק בעומר בתחילת לילה ולא יספיקו להקריב קודם חצות למחר וי"מ דמיירי בערב י"ט סמוך לשקיעת החמה ולא יכול לבקר בי"ט מהיכן יקצרו את העומר והיכן

מגלות וקופות ושלש עשרה נפה וכלי שרת דברים הצריכין לעומר כדתנן במנחות פ' ר' ישמעאל (דף טו.ו.) דאי סמוך לשקיעת החמה דחמיסר קאמר שהוא י"ט הא אין בנין בית המקדש דוחה י"ט כדאיתא פרק שני דשבועות (דף טו.ו.) ולא פירכא היא דתיקשי לן הא דקאמרינן לא צריכא דאיבני בליליא הא נמי אמרינן התם דאין בנין בהמ"ק בלילה שנאמר וביום הקים את המשכן ביום מקימין אותו ובלילה אין מקימין אותו אלא על כרחיך צריך לחלק כמו שפירש בקונטרס דהני מילי בנין הבנוי בידי אדם אבל מקדש העתיד בנוי ומשוכלל יגלה ויבא מן השמים שנא' מקדש ה' כוננו ידיך.

תוספות מסכת שבועות דף טו עמוד ב

אין בנין בית המקדש בלילה - וכן אינו דוחה יום טוב ואם תאמר בר"ה פרק יום טוב (דף ל.) גבי הדתנן יום הנף כולו אסור קאמר התם דאיבני בלילה דאיבני בחמיסר ויש לומר דהיינו בית המקדש דלעתיד שהוא עשוי מאליו בידי שמים כדכתיב (שמות טו) מקדש ה' כוננו ידיך וכן מפרש במדרש תנחומא.

חידושי הריטב"א מסכת סוכה דף מא עמוד א

[...] ותימה היאך נבנה ביום טוב סמוך לשקיעת החמה והלא יום טוב הוא ואין בנין בהמ"ק דוחה שבת ויום טוב, ועוד היאך נבנה בלילה שאין בנין בית המקדש אלא ביום כדכתיב וביום הקים את המשכן ביום מקימין ואין מקימין בלילה, ואין לנו לפרש בזה אלא כמו שפרש"י שבנין בית המקדש לעתיד לבא ירד בנוי מן השמים כדכתיב מקדש ה' כוננו ידיך.

תוספות הרא"ש מסכת סוכה דף מא עמוד א

אלא ע"כ צריך לחלק כמו שפירש רש"י דמקדש לעתיד בנוי ומשוכלל [יגלה ויבוא מן השמים] כדכתיב מקדש ה' כוננו ידיך.

אלישיך על ירמיהו פרק ל פסוק יח

[...] מסורת בידנו כי ירושלם תבנה ותכונן באיכות אש רוחני, וכאשר סידרו לנו אבות ראשונים גדולי עולם בנוסח תפלתנו, כי אתה ה' באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה, וכמפורש אצלינו בפסוק עיר עז לנו ישועה ישית כו', וכן מסורת בידנו כי המקדש העתיד אינו מעשה ידי אדם, כי אם מקדש ה' כוננו ידיו למעלה ויביאנו ויטענו במקום מקדשנו:

Programme du lundi

L'étude cette semaine est dédiée Léilouy Nishmat

Nicole Adassa Messaouda bat Sarah et Lisa bat Sultanan

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף ס עמוד ב

כי תצא אש ומצאה קוצים - תצא מעצמה, שלם שלם המבעיר את הבערה - אמר הקדוש ברוך הוא: עלי לשלם את הבערה שהבערתי, אני הציתי אש בציון, שנאמר: ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה, ואני עתיד לבנותה באש, שנאמר: ואני אהיה לה... חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה

ראב"ן ראש השנה (ל):

ושיהא יום הנף כולו אסור מאי טעמא מהרה יבנה בהמ"ק, כלומר לפי שעה יהיה בנוי כהרף עין לפי שהקב"ה בעצמו יבנהו, כאשר דרשו חכמים [ב"ק ס' ב] שלם שלם המבעיר את הבערה, אמר הקדוש ברוך הוא אני הציתי אש בציון כדכתיב ויצת אש בציון וכתוב ממרום שלח אש בעצמותי, ואני עתיד לבנותה באש דכתיב ואני אהיה לה נאם י"י חומת אש סביב, ולפיכך לא ידעו בניינו (וימרו) [ויאמרו] אשתקד מי (לו) [לא] אכלנו חדש בהאיר מזרח וכו'. [דמיבני] (ד)אימת, אילימא ביום ששה עשר שהוא הקרבת העומר יבנה, האיר מזרח התיר חדש קודם הבניין ולא היה צריך לאסור כל יום הנף בשביל אותו יום (הבשן) [הבניין], אלא דאיבני בחמיסר שהוא יום טוב אחד קודם הקרבתו ולא יודע עדיין בניינו לכל ויאכלו הרחוקים בהאיר מזרח קודם הקרבת העומר, אם כן לא היה לאסור כל יום הנף אלא חציו דאמר מר הרחוקים מותרין מחצות וכו', ומשני דאיבני בלילה אי נמי סמוך לשקיעת החמה של חמיסר כלומר חיישינן שמא יבנהו הקדוש ברוך הוא בליל שיתסר או סמוך לשקיעת החמה של חמיסר ולא יודע בניינו ולא יעסקו באותה לילה בעומר ולא [יקריבוהו] [יקריבוהו] למחר עד לערב, הילכך מפני אותו יום התקין שיהא יום הנף כולו אסור, ובכל יום הנף חיישינן שמא בלילה יבנה ולא התיר האיר מזרח, אלא הבאת

העומר, ולא קרב עד הערב. והא דאמר בשבועות בפרק ידיעת הטומאה [ט"ו ב] אין בנין בית המקדש דוחה יום טוב ואין בניין בית המקדש בלילה, היינו בבנין בשר ודם שיש לו לשמור גזירותיו ומצותיו של הקדוש ברוך הוא, אבל הקדוש ברוך הוא הוא צוה ואינו מצווה.

ירמיהו פרק לא פסוק ג

עוֹד אֲבַנְךָ וְנִבְנִית בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל עוֹד תַּעֲדִי תַפְיָךְ וַיֵּצֵאת בְּמַחֲזוֹל מִשְׁחָקִים: עוֹד אֲבַנְךָ וְנִבְנִית - בניינים שנים היו לך על ידי אדם לך חרבו עוֹד אֲבַנְךָ אֲנִי בַעֲצָמֵי בְנֵינִי שְׁלִישִׁי וְנִבְנִית לְעוֹלָם תַּעֲדִי תַתְקַשְׁטִי:

מדרש אגדה (בובר) שמות פרשת בשלח פרק טו פסוק יז

מקדש אדני. מקדש של מעלה:

פסיקתא רבתי (איש שלום) פיסקא כח - על נהרות בבל

אלא מקדש ראשון שבנאו בשר ודם נפל ביד שונא אבל מקדש אחרון שהקדוש ברוך הוא בונה אותו שנאמר בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס (תהלים קמ"ז ב') שוב לא יחרב לך נאמר אהלי שודד וגו'.

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת כי תשא סימן יג

אמר הקדוש ברוך הוא בעולם הזה עשיתם משכן ומקדש שהיו בחומה ולעתיד אני אבנה את בהמ"ק ותהיה מוקפת בחומת אש שנאמר (זכריה ב) ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש.

ילקוט שמעוני תורה פרשת משפטים רמז שמה

כי תצא אש [כ"ב, ה] מעצמה שלם ישלם המבעיר את הבערה [כ"ב, ה] אמר הקדוש ברוך הוא אני הצתי אש בציון שנאמר ויצא אש בציון ואני עתיד לבנותה באש שנאמר ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב לה ולכבוד אהיה בתוכה

זוהר כרך א (בראשית) פרשת בראשית דף כח עמוד א

ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב, ובגין דא בטורא דא אתבני בי מקדשא על ידא דקודשא בריך הוא יהא קיימא (מ"י דף קי"ט) לדרי דרין ועליה אתמר (חגי ב') גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון דקדמאה אתבני על ידא דבר נש והאי על ידא דקודשא בריך הוא ובגין דא (תהלים קכ"ז) אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו

ספר כד הקמח פסח [ב] (רבינו בחיי)

ואמרו במדרש בית ראשון ובית שני שנעשו על ידי בשר ודם והם שלמה וכורש לפי שסופן ליחרב נקראו על שמו של בשר ודם שנא' (ישעיה כט) ציון היא עיר דוד וכתוב (ד"ה א י"א) קרית חנה דוד אבל הבית השלישי שעתידי להיות הבנין בנין שמים ועתידי להתקיים לעולם לכך נקראת על שמו של הקדוש ברוך הוא שהוא חי וקיים לעולם שנאמר (ישעיה ס) וקראו לך עיר ה' ציון קדוש ישראל

Programme du mardi

L'étude cette semaine est dédiée Léilouy Nishmat

Nicole Adassa Messaouda bat Sarah et Lisa bat Sultanan

2ème avis : construction par l'homme

תלמוד ירושלמי מסכת מגילה פרק א הלכה יא

לכשיתעוררו הגליות שהן נתונות בצפון ויבואו ויבנו ב"ה

ויקרא רבה (וילנא) פרשת צו פרשה ט סימן ו

עורי צפון לכשיתעוררו הגליות הנתונות בצפון יבאו ויחנו בדרום שנא' (ירמיה לא) הנני מביא אותם מארץ צפון לכשיתעורר גוג הנתון בצפון יבא ויפול בדרום כמה דתימא (יחזקאל לט) ושובבתיך וששאתיך והעליתיך מירכתי צפון מלך המשיח שנתון בצפון יבא ויבנה בהמ"ק הנתון בדרום

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נב עמוד ב

ויראני ה' ארבעה חרשים. מאן נינהו ארבעה חרשים? - אמר רב חנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא: משיח בן דוד ומשיח בן יוסף, ואליהו, וכהן צדק

רש"י מסכת סוכה דף נב עמוד ב

חרשים - אומנים, משיחים שניהם חרשים לבנין בית המקדש, אליהו חרש אבן, שבנה מזבח בהר הכרמל, ומצינו שהוא עתיד להשתלח.

רבינו בחיי ויקרא פרשת שמיני פרק יא פסוק ד

ומדרש תנחומא: למה נמשלה מלכות זו לחזיר, שעתידי הקדוש ברוך הוא להחזיר עליהן מדת הדין. ויש נוסחאות שכתוב בהן: שעתידי להחזיר העטרה ליושנה, והענין כי שני המקדשים נבנו ע"י ישראל, בית ראשון בנה שלמה שהוא מזרע יהודה, בית שני בנה זרובבל שהיה ג"כ מזרע יהודה, שנאמר: (זכריה ד, ח) "ידי זרובבל יסדו" וגו', ונעשה על ידי כורש שנתן רשות בזה, אבל הבית השלישי עתידה אומה זו לבנותו, וזהו שאמרו: עתיד להחזיר העטרה ליושנה, לפי שהוא החריבו.

רמב"ם הלכות מלכים פרק יא הלכה א

המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה, ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל, וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם, מקריבין קרבנות, ועושין שמטין ויובלות ככל מצותה האמורה בתורה, וכל מי שאינו מאמין בו, או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו, שהרי התורה העידה עליו שנאמר ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך וגו' אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו' והביאך ה', ואלו הדברים המפורשים בתורה הם כוללים כל הדברים שנאמרו על ידי כל הנביאים, אף בפרשת בלעם נאמר ושם נבא בשני המשיחים, במשיח הראשון שהוא דוד שהושיע את ישראל מיד צריהם, ובמשיח האחרון שעומד מבניו שמושיע את ישראל מיד בני עשו, ושם הוא אומר אראנו ולא עתה זה דוד, אשורנו ולא קרוב זה מלך המשיח, דרך כוכב מיעקב זה דוד, וקם שבט מישראל זה מלך המשיח, ומחץ פאתי מואב זה דוד, וכן הוא אומר ויך את מואב וימדדו בחבל, וקרקר כל בני שת זה המלך המשיח שנאמר בו ומשלו מים עד ים, והיה אדום ירשה זה דוד, שנאמר ותהי אדום לדוד לעבדים וגו', והיה ירשה וגו' זה המלך המשיח שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון וגו'.

שם הלכה ד: ואם יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו, כפי תורה שבכתב ושבעל פה, ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם מלחמות ה', הרי זה בחזקת שהוא משיח, אם עשה והצליח ונצח כל האומות שסביביו ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל הרי זה משיח בודאי [...].

בית הבחירה למאירי מסכת סוכה דף מא עמוד א

[...] ואף על פי שאין בנין בית המקדש דוחה יום טוב וכן שאין בנין בית המקדש בלילה דהא כתיב וביום הקים את המשכן חשש לבית דין טועים שתהא חבית הקדש מביאתן לכך:

Programme du mercredi

L'étude cette semaine est dédiée Léilouy Nishmat

Nicole Adassa Messaouda bat Sarah et Lisa bat Sultanan

Réponses aux contradiction

ישעיהו פרק ס פסוק כב

הַקָּטָן יִהְיֶה לְאֵלֶיךָ וְהַצָּעִיר לְגֹי עֲצוּם אֲנִי יִקְרָא בְעֵתָהּ אַחִישֵׁנָה:

חלק פרק אחד עשר סנהדרין צח.

חייב דכתיב ¹⁸ וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע וכתוב ¹⁹ למעני אעשה אמר רבי אלכסנדר רבי יהושע בן לוי רמי כתיב ²⁰ בעתה וכתוב אחישנה זכו אחישנה לא זכו בעתה אמר רבי אלכסנדר רבי יהושע בן לוי רמי

שו"ת מהר"ם שיק יורה דעה סימן ריג

[...] ונראה דיש עוד איכא בנייהו בין קץ של אחישנה לקץ בעתו דהנה הרמב"ם בפ"א מהלכות מלכים כ' שמלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות ב"ד ליושנה ויבנה ביהמק"ד ויקבץ נדחי ישראל ושם בפ"ב דין ג' כ' בימי מלך המשיח

כשתתיישב מלכותו והתקבצו אליו כל ישראל יתייחסו כולם על פיו ברוח הקודש שעליו מכל הדברים האלה נראה שלא יהי' ברגע אחד כל זה או בשעה אחת ובאמת קשה על זה מהא שאמרו בר"ה דף ל"א דיום הנף כולו אסור דחיישין מהרה יבנה ביהמ"ק ופרש"י שבנין דלעתיד יבנה ע"י שמים והרמב"ם כ' דיבנה ע"י משיח מיהו לזה אפשר לומר דהרמב"ם סובר דרנב"י שם דמתרץ תי' אחר פליג ע"ז מיהו עדיין קשה עליו מדברי הירושלמי פ"ה דמע"ש והובא בתוס' יום טוב שם מ"ב דבנין ביהמ"ק יהי' קודם מלכות בית דוד ואז עדיין לא יהיו גדולי ישראל כאן ואיך קאמר הרמב"ם דמלך המשיח יבנה ביהמ"ק ויש לישב זה עפ"י מ"ש הרמב"ם שם בפ"ב דין י"ב שאין לחכז"ל קבלה ע"ז איך יהי' ולפי משמעות דקרא דרשו ופליגו בהו ולכך יש לחוש לכל החששות ואולי יהי' כך או כך:

ויותר נראה דזה עצמו תליא בב' קיצין הנ"ל דאם יהי' קץ של בעתו יהי' הכל כסדר וכמו"ש הרמב"ם בהלכות מלכים הנ"ל אבל אם יהי' קץ של אחישנה אז יהא הכל במהירות ומהרה יבנה בית המקדש ביד"ש ויבוא משיח צדקינו והנה החשש לאסור לכהנים לשתות יין הוא רק אי מהרה יבנה בית המקדש אבל אם יהי' ע"י מלך המשיח כנ"ל צריך לזה שהי' זמן וכבר יצא יינם מהן וא"כ שני הגמרות א"ש דשם בתענית דע"כ החשש הוא על מהרה יבנה ביהמ"ק והיינו ע"י קץ של אחישנה וע"ז שפיר אמר רבי דתקנתו קלקלתו דקלקול הדור הוא תקנתם דלא צריך לחוש ע"ז דהוא נגד חזקה הנ"ל: [...]

חידושי מהרי"ל דיסקין על התורה (סו"פ בהעלותך)

[...] וצריך להבין, מהו הכוונה 'בתקונו', מה תיקון יהיה צריך. וגם שאל אדמו"ר זצ"ל, כאשר ידוע כי בנין בית הבחירה הוא אחת ממצות עשה, כמבואר בספר המצות להרמב"ם ז"ל מצוה כ'... ואם כן יתבטל לנו מצות עשה של בנין בית המקדש, ותקשה למ"ד 'אין מצות בטילות לעתיד לבוא'. ואפילו למ"ד מצות בטילות - תקשה כי למה יתבטל, הא מכל מקום כל מה שנוכל לקיים אז בוודאי מה טוב, ולכל הפחות הוי כאינו מצווה ועושה, ואם כן למה יתבטל לנו הך מצות עשה.

אלא, דלטובתם של ישראל ישאיר הקב"ה בהבנין איזה דברים קטנים לתקן... כמו למשל מזבח שנפגם פסול, וכן במנורה אם יחסר איזה כפתור, ויתן לנו הקב"ה רשות לתקן ולגמור הדבר על ידי בני אדם למטה, ויקרא עבור זאת על שם ישראל, כי על ידי המעשה שלהם התכשר אשר ראוי לעבודה, ובזה יתקיים בנין בית הבחירה, כמו שמצינו גם בבריאה - הניח הקב"ה כל הדברים שיתוקן גמר התיקון ע"י אדם, וכדאיתא במדרש 'התורמוס צריך תיקון', כן גם באדם נשאר מצות מילה שיגמור בידי אדם וכו'... וזהו הבקשה בתפילה: 'והראנו בבנינו', שתראנו בהמ"ק בנוי שיבא מן השמים בנוי, ואם תקשה, הלא יחסר לנו מצוה, על זה בקשתנו: 'ושמחנו בתיקונו', היינו שתשאיר לנו מעט לתקן, כמו שכתבנו, ויהיה לנו חלק בהבנין שתקננו, כמו מצוה שלמה, כי בלאו מעשה ידינו אי אפשר להקריב ולעבוד עבודה.

Programme du jeudi

L'étude cette semaine est dédiée Léilouy Nishmat

Nicole Adassa Messaouda bat Sarah et Lisa bat Sultanan

ערוך לנר מסכת סוכה דף מא עמוד א

בד"ה אי נמי. בנוי ומשוכלל הוא. אף שגם התוס' והריטב"א הסכימו לזה לענ"ד דוחק הוא לפרש הגמרא כן מדקאמר מהרה יבנה ביהמ"ק ולפי דברי רש"י הל"ל מהרה יגלה ביהמ"ק וכן הלשון דאיבני דקאמר משמע בנין ממש וכן לקמן (נב ב) דקאמר מאן נינהו ד' חרשים ומני משיח ב"ד ומשיח בן יוסף בהדייהו ופי' רש"י משיחים שניהם אומנים לבנין ביהמ"ק ע"ש ואם כבר בנוי ומשוכלל ירד למטה מאי אומנות שייך בזה וכן מה שנאמר במשנה תמיד (פ"ז מ"ג) ומה שאנו מתפללים בכל תפלותינו יה"ר שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו יהיו תפלות שוא כיון שכבר נבנה הוא והי' לנו להתפלל שיגלה ביהמ"ק במהרה ולכן הי' נלענ"ד דודאי ביהמ"ק לעתיד לבא יבנה בנין ממש בידי אדם ומה שנאמר מקדש ד' כוננו ידך שנדרש בתנחומא שירד למטה הוא ביהמ"ק רוחני שיבא לתוך ביהמ"ק הנבנה גשמי כנשמה בתוך הגוף וכמו שירד במשכן ובבית המקדש האש של מעלה תוך האש של הדיוט שנבער בעצים וכן נראה במכילתא דדרש מפסוק מכוון לשבתך פעלת ד' שבית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה ועל זה קאמר מקדש ד' כוננו ידך שלעתיד לבא כשימלוך ד' לעולם ועד לעיני כל באי עולם ישכון למטה בתוך מקדש שכבר בנוי הוא ומכוון כנגד ביהמ"ק של מטה והיינו שירד למטה תוך המקדש שיבנה ועיין בזוהר פ' וישב שמשמע שם כן אמנם כמו שלמטה בארץ אין נשמה בלא גוף כמו כן המקדש רוחני

לא יקום בלא מקדש גשמי ולכן א"ש הלשון בנין בביהמ"ק שלעתיד ג"כ ומה שיש לומר ביישוב קושיות רש"י שאין בנין בלילה ובי"ט כתבתי לקמן בתוס':

נפש החיים שער א פרק ד

וזאת תורת האדם כל איש ישראל אל יאמר בלבו ח"ו. כי מה אני ומה כחי לפעול במעשי השפלים שום ענין בעול"אמנם יבין וידע ויקבע במחשבות לבו. שכל פרטי מעשיו ודבוריו ומחשבותיו כל עת ורגע. לא אתאבידו ח"ו. ומה רבו מעשיו ומאד גדלו ורמו. שכל א' עולה כפי שרשה לפעול פעולתה בגבהי מרומים בעולמות וצחצחות האורות העליונים (*).

(* וקרוב לשמוע שגם זה בכלל כוונתם ז"ל באבות דע מה למעלה ממך. ר"ל עם כי אינך רואה בעיניך הענינים הנוראים הנעשים ממעשיך. אבל תדע נאמנה. כי כל מה שנעשה למעלה בעולמות העליונים גבוהי גבוהים. הכל ממך הוא על פי מעשיך לאן נוטים. על פיהם יצאו ויבואו:

ובאמת כי האיש החכם ויבן את זאת לאמיתו. לבו יחיל בקרבו בחיל ורעדה. בשומו על לבו על מעשיו אשר לא טובים ח"ו עד היכן המה מגיעים לקלקל ולהרוס בחטא קל חס ושלום. הרבה יותר ממה שהחריב נ"נ וטיטוס. כי הלא נ"נ וטיטוס לא עשו במעשיהם שום פגם וקלקול כלל למעלה כי לא להם חלק ושורש בעולמות העליונים שיהו יכולים לנגוע שם כלל במעשיהם. רק שבחטאינו נתמעט ותש כביכול כח גבורה של מעלה. את מקדש ה' טמאו כביכול המקדש העליון. ועי"כ היה להם כח לנ"נ וטיטוס להחריב המקדש של מטה המכוון נגד המקדש של מעלה. כמו שארז"ל (איכה רבתי) קמחא טחינא טחינת. הרי כי עונותינו החריבו נוה מעלה עולמות עליונים הקדושים. והמה החריבו רק נוה מטה. וזהו שהתפלל דוד המע"ה יודע כמביא למעלה בסבך עץ קרדומות. ביקש שיחשב לו כאלו למעלה בשמי מרומים הרס. אבל באמת לא נגעו שם מעשיו כלל כנ"ל: גם על זאת יחיד לב האדם מעם הקדש שהוא כולל בתבניתו כל הכחות והעולמות כולם (*). כמו"שית אי"ה להלן בפ"ו ובשער ב' פ"ה. שהן המה הקדש והמקדש העליון. והלב של האדם אמצעיתא דגופא הוא כללית הכל נגד הבית ק"ק אמצע הישוב אבן שתיה. כולל כל שרשי מקור הקדושו' כמוהו ורמזוהו ז"ל במשנה פ' תפלת השחר יכוין את לבו כנגד בית ק"הק. ובזוהר שלח קס"א סוף ע"א ת"ח כד ברא קב"ה ב"נ בעלמא אתקין לי' כגוונא עלאה יקירא ויהב לי' חילי' ותוקפי' באמצעיתא דגופא דתמן שרי' לבא כו'. כג"ד אתקין קוב"ה עלמא ועביד ליה חד גופא כו' ולבא שארי באמצעיתא כו' דהוא תוקפא דכלא וכלא ביה תליין כו'. וההיכל לבית קה"ק דתמן שכינה וכפורת וכרובים וארון והכא הוא לבא דכל ארעא ועלמא ומהכא אתזנו כו' ע"ש באורך. א"כ בעת אשר יתור האדם לחשוב בלבבו מחשבה אשר לא טהורה בניאוף ר"ל. הרי הוא מכניס זונה סמל הקנאה בבית ק"הק העליון נורא בעולמות העליונים הקדושים ח"ו. ומגביר ר"ל כחות הטומאה והס"א בבית ק"הק העליון. הרבה יותר ויותר ממה שנגרם התגברות כח הטומאה ע"י טיטוס בהציעו זונה בבית ק"הק במקדש מטה. וכן כל חטא ועון אשר כל איש ישראל מכני' בלבו ח"ו אש זרה. בכעס או שארי תאוות רעות ר"ל. הלא הוא ממש כענין הכתוב (ישעיה סד) בית קדשנו ותפארתנו אשר וגו' היה לשריפת אש. הרחמן ית"ש יצילנו. וז"ש השם ליחזקאל (מג) את מקום כסאי גו' אשר אשכן שם בתוך בני ישראל לעולם ולא יטמאו עוד בית ישראל שם קדשי גו' בזנותם גו'. עתה ירחקו את זנותם גו' ושכנתי בתוכם לעולם: ובזה יובן הכתוב וייצר ה' אלקים את האדם עפר גו' ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. ופשוטו של מקרא ודאי הוא כתרגומו והוא באדם לרוח ממללא. ור"ל שכאשר היה הגוף לבדו היה עדיין עפר ממש בלא שום חיות ותנועה: וכאשר נופח בו נשמת חיים. אז נעשה איש חי להתנועה ולדבר. ועיין רמב"ן בפ"י התורה. אמנם בקרא ויהי באדם לא כתיב. אלא ויהי האדם לזאת יש מקום לפרשו ע"פי שנתבאר. שהאדם בנשמת החיים שבתוכו. הוא נעשה נפש חיה לרבו עולמות אין מספר. שכמו שכל פרטי הנהגות הגוף ותנועותיו הוא ע"י כח הנפש שבקרבו. כן האדם הוא הכח ונפש החיה של עולמות עליונים ותחתונים לאין שיעור. שכולם מתנהגים על ידו כנ"ל:

חתם סופר דרשות (דרוש לז' אב שנת תקצ"ט ד"ה כתיב בונה ירושלים):

פירש"י במס' ראש השנה, לעתיד לבא יבוא ביהמ"ק מלמעלה משוכלל ובנוי, והנה מי הבונה אותו ובמה נבנה, כתיב (ישעי' סב, ו ז): 'המזכירים את ה' אל דמי לכם ואל תתנו דמי לו עד יכונן ועד ישים את ירושלם תהלה בארץ', הבכיה והצער של אבילי ציון המתאבלים על חורבנו היינו בנינו, ובכל שנה בעת הזאת כשמתקבצים לבכות על חורבנו היינו 'יכונן וישים ירושלים תהלה בארץ', וכשיגמר זה הבנין ירד למטה בנוי ומשוכלל.

Liste des 100 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot de Brah'ot

1. Birkot Hatorah
2. Choméa Kéoné
3. Arévout
4. Kavana dans le Chema
5. Position pour le Chema
6. Méah Brah'ot
7. Amen Yetoma
9. Les quantités pour les Brah'ot
10. Les Brah'ot de consommation
11. Brah'a Chééina Tsrih'a
12. Ikar Vétafel
13. Méein Chaloch

14. Brah'a sur un interdit
15. Anigrone
17. Birkat Haguefen
18. Natei Inchei
19. Birkat Haréah'
22. Les jus
23. Trima
24. Pat Kisin (1)
25. Pat Kisin (2)
26. Les Apéritifs
27-31 Zimoun
32. Tefilat Haderekh

33 -34. Birkat Hagomel
38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit
39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli
40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot
41. Hatov Véhamétiv sur le vin
42. Cheva Brah'ot (1)
43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot
46. Birkat Halevanah
47-49. H'azarat Hachats'

Sougiot sur les H'aguim

Hanouka
8. Emplacement de la Hanoukia
44. Ner Ich oubeto
45. Ner Ich oubeto (2)

Pourim
16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim
85. Zakhor et Méh'iyat Amalek

Pessah
20. Biour H'amets
58. Bedika des miettes
86. 87. 88. Vente du Hamets

Sefirat Haomer
21. Un seul grand compte
89. 90. Un enfant qui devient adulte au milieu de la Sfira

Ben Hametsarim
100. 3ème Beït Hamikdash

Roch Hachana
35. Les trois Livres

Soukot
36. Mitstaer

Souguiot générales

37. Bal Tossif
50. Tokh Kédé Dibour
51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera
53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o

54. Mitsvot lav lihanot nitanou
55-56. Mitsvat Assei
Chehazman grama
57. Zerizim makdimim lemitsvot

71. 72. Haossek Bamitsva
Patour Minhamitsva
89. 90. Les actions de l'enfant

Chabbat – Melekhet Mah'chevet

59. 60. 61. Mit'assek
62. 63. 64. Davar Chééno
Mitkaven
65. à 68. Psik Récheh

75 à 79. Grama
80. Chinouy
69. 70. Melakha chééina
tsrikha légoufah

Chabbat – Les Derabanan

91 à 95. Réhitsa BéChabbat
VéYom Tov

Hachkafa- pensée juive

81 à 84. Tsaar Baalei Haim

Even Haezer

96 à 99. Yih'oud

Yorei Dé'ah

73. 74. Maaser sur les gains